

Gausdals Tidende

33. årgang

Gausdal Historielag

nr. 1 - 2020

Årsmøte for 2018.

Årsmøte for driftsåret 2018 ble arrangert i Østre Gausdal Prestegard søndag 17.mars 2019 med i underkant av 40 medlemmer tilstede. Årsberetning ble enstemmig godkjent uten kommentarer. Regnskapet ble etter spørsmål og kommentarer også godkjent. Astrid Hagen var leder av valgkomiteen og presenterte valgkomiteens innstilling. Liv Bruvang hadde sagt fra seg gjenvalg og Lise Thingvald ble valgt inn i styret i hennes sted. Vararepresentanter til styret ble Marit Hjelmstad, Inga Johanne Pighaug og Håkon Kråbøl. I valgkomiteen ble Eva Aamodt nytt medlem og består da foruten Eva av Vegard Homb og Gudbrand Myklebø. Etter årsmøte-sakene holdt Birgit Kraabøl et interessant kåseri om Reidevoll, historien til noen av prestene og prestegarden.

Styret 2019.

Styret for 2019 har bestått av Arne Halvorsen, leder, Svein Fykken, nestleder, Lise Thingvald, sekretær, Sofie Ågot Aulstad, kasserer, og styremedlemmer Ivar Lauritsen, Ivar Wold og Kari Batt-Rawden. Marit Hjelmstad har vært fast møtende vararepresentant.

På høsten ble Sofie Ågot Aulstad løst fra sitt styreverv og Marit Hjelmstad kom inn i hennes sted. Kjell Håkon Reistad hadde fra årsskiftet tatt over regnskapsføringa for laget. På høsten ble han etter at det ble oppdaget grovt underslag, også bedt om å fungere som kasserer. Underslaget er politianmeldt og personen som stod bak har skrevet under på et gjeldsbrev.

Arrangementer.

Gausdal Historielag har hatt et nytt aktivt år med flere arrangementer. Samarbeidet med Gausdal Husflidslag førte til at en tradisjonell

Lauvålibåt kom på vannet, og den ble plassert på Tortjernet. Dessverre tok det lang tid å få godkjenning av båten, slik at den ikke kom til fjells før tidlig i august. Båten er nå i vinteropplag på låven på Vangum.



Lauvålibåten på Tortjernet

Markdagen i år gikk til Rudstuen sæter med Inga Pighaug som guide. Sammen med Frivillighetsentralen hadde vi «Fortellerkveld» i Jadratun, med mye folk og mange gode historier. Det er tenkt en ny slik kveld i slutten av april. Minnes du kvelden ble lagt til Jadratun. Birgit Dalen viste gamle filmopptak fra Espedal, Svatsum og Olstad, og vi fant det naturlig å legge kvelden til en av de aktuelle grendene.

Vi deltok med boksalg på Gausdalsdagen, Svatsumdagen og på julemesse på Follebu Skole sammen med husflidslaget.

I august hadde vi besøk av en turgruppe fra Gudbrandsdalslaget i Amerika, og de fikk servert kål. Vi viste gruppen rundt i kirkene i Østre Gausdal og Nykirke i Forset.

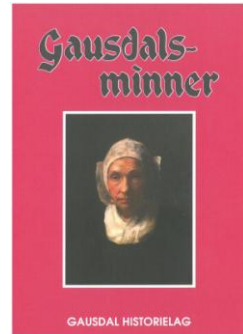
Vi har satt i gang arbeidet med å registrere og samle informasjon om de mange husmannsplassene vi hadde i Gausdal. Ivar Lauritsen og Jørgen Moen er i gang med å samle stoff fra Follebu og Østre Gausdal, og de gjør en fantastisk jobb. De samler også inn bilder til laget, blant annet har de fått tilgang til bildene som ble brukt for identifikasjonskort under andre verdenskrig.

For Vestre Gausdal er arbeidet i startgropa, men en del informasjon er samlet. Vi håper å få med noen som vil engasjere seg i dette.

Bokutgivelse og boknemnd.

Gausdalsminner 18 ble lansert på Svatsumsdagen og uka etter på Gausdalsdagen. Boka har fått god mottagelse, og salget har gått bra.

Årets bok er på 96 sider og har et variert utvalg av artikler. Boka er til salgs i butikker i bygda. Den kan også bestilles på nettsiden til historielaget eller på møter/arrangementer. Den gamle boknemnda sa takk for seg etter at Gausdalsminner 18 var ferdig. Den nye boknemnda består av Marit Hjelmstad (leder), Guro J. Steine, Ola Fyksen, Per Audun Øvstehage og Odd Arild Stubberud. De har allerede hatt flere arbeidsmøter og er i gang med å samle inn stoff til neste bok som kommer i 2021. De har også startet med registrering av spesielle stedsnavn og prøver å finne ut hva navnene kommer av. Har du noen slike navn? Eller har du forslag til stoff eller noen som bør intervjues? Ta kontakt med boknemnda.



Fotogruppa.

Skanning av Historielagets arkiv av bilder på fotokort innsamlet i perioden 1981-2005 ble fullført i begynnelsen av året. Mye av tiden etter det har gått med til å registrere bildene i dataprogrammet Primus



Dette er et av bildene som fotogruppa har lagt ut på digitaltmuseum. Hanna og Aslaug Woldslie på sætra.

og publisere noen av bildene på digitaltmuseum.no.

Det har også vært lånt inn bilder for kopiering til arkivet og vi har fått inn bilder som gaver. Blant annet har vi fra Terje Wold fått 274 avfotograferte passfoto tatt av Bjarne Wold i 1942.

Dere som har bilder Historielaget kan få låne og kopiere bes fortsatt om å ta kontakt med fotogruppa v/Tor Korsvold.

Slektsgruppe og kilderegistrering.

Første mandagskveld i måneden er det slekt og fotomøte i lokalene til historielaget i Ø.G. Prestegård. Da er det mulighet for å se i historielagets bibliotek, kilder og diskutere slekt eller bare komme

innom for en prat. Slektsgruppa tar seg også av spørsmål/forespørsler om slekt som kommer inn til laget.

Kilderegistreringa er fortsatt i gang. Det er nå 14 kirkebøker som er ferdig registrerte. Bøkene som er ferdige er sendt til digitalarkivet der de er lagt ut slik at alle kan gå inn der og søke. Bøkene er også tilgjengelig i papirformat om noen heller ønsker det.

Skulemuseum.

Skulemuseet har gjennom året hatt noe besøk, men ingen egne arrangementer. Det kommer fortsatt inn gjenstander til museet, har du noe som du tror kan være av interesse for museet så ta kontakt.

Bibliotek.

Ivar B. Blekastad registrerer inn nye bøker og holder oppsyn med historielagets bibliotek. Det har gjennom året både vært kjøpt inn bøker og kommet inn bøker som gave til laget. Nå teller biblioteket over 4 200 titler.

Arkiv.

Det kommer hvert år inn mer stoff til historielagets arkiv. I 2019 ble ni nye arkiv mottatt og registrert.

Ulsrud.

Sesongstart kom i mai med vimpelen til topps, fjerning av bølgeblikkstengsler, benker og traktor på plass og noe renhold.

På arrangementssiden ble det en aktiv sesong. Før juni var omme, var fire besøk gått av stabelen.

Først ute var Aktiv i Hundre i samarbeid med Turistforeninga, så kom Fortellerkveld i samarbeid med Frivillighetssentralen den 17.6. Ved skoleslutt 19.6. kom Ungdomsskolens 9. trinn vandrende på egne bein. De fikk sin leksjon om Ulsrud, Aanrud og utvandrerhistorie samt en orienteringsløype innafor tunet. En stor publikumssuksess den 30.6. var presentasjon av Lauvålibåt i samarbeid med Husflidslaget. Kjell Solberg hadde gjennom vinteren veileda ei ungdomsgruppe i trebåtbyggekunsten.

Fra slutten av juli til midten av august kom Ulsrudsøndagene.

Det starta med olsøkkonsert 28.7. ved Nina og Ola Fjeldet. Påfølgende søndag den 4.8. var det gudstjeneste med barnedåp og sang ved Ingun Listuen. I fortsettelsen ble det konsert med Ruth Olina Lødemel og Arnhild Vik, også med innslag ved Ingun Listuen og Magne



Skjevesland. Siste Ulsrudsøndag den 11.8. ble viet Det hemmelige teaters dramatisering av Aanruds Et klipp i øret, samt presentasjon av Aanruds forfatterskap med fokus på kvinneskikkelsen Sidsel Sidserk. Husflidslaget stilte opp ved flere anledninger og billedvevutstilling med Anne Kleivens design smykket amfiet.

Andre besøkende var Det Hemmelige Teaters rekognoseringsvisitt og ei vennegruppe v/Annemor Johnsen.

Så langt ble tilstelningene velsigna med bra sommervær og godt besøk. Med innsats fra flere hold, var det kaffe og biteti av beste slag.

Sesongen ble avslutta med syklende overnattingsbesøk av skoleklasse fra Gausdal videregående skole. Med stor interesse for historia rundt stedet, trossa de regnet og frista tilværelsen i telt på tunet.

Pianoet i Ulsrud ble tilgodesett med stemming, dette med tanke på Arnhild Vik og organist Jan Martin Listuen. Tunet trengte hyppig klipping gjennom en frodig sommer. Hele anlegget fikk ellers nye hengelås.

Øvrig dugnadsarbeid ble konsentrert om rydding og trefelling rundt utlåvene og oppkjøring av trevirket. En betryggelse var det å ha feierinspeksjon denne sommeren. Dugnadstimene lå denne sesongen på ca 200.

Helge Torgersen forteller fra Ulsrud.

Helge er født 26.1.1939 og var sveiser i Ulsrud fra 14.10.1954 til 14.4.1955. Han var 15 år gammel da han begynte.



Det var håndmjølking og de hadde 12 mjølkekyr og 20 geiter. Kirsten var med og mjølka. Geita var plassert i nordre del av fjøset. De hadde også grispurke, sau og to hester. Det var grishus, sauhus og stall i tillegg til fjøset. Asbjørn arbeidde mye. Han var i skogen og han kjørte opp høy fra utlåvene og silokummene annen hver dag. Det var tre utlåver og to utesiloer der. Den ene utesiloen stod i kanten nord på det jordet som ligger nedenfor tunet. Den andre stod i utkanten på ett av jordene lenger ned. Utesiloene var

gravd ned i bakken og var kledd med golvbord. De var 1,5 - 2 meter over bakken og gravd ned to til tre meter.

Helge kom tilbake og var med i slåttonna i 1955. Han husker godt at graset ble kjørt ned fra setra med lastebil og lagt i den nedre silokummen.

En gang Helge mjølka geita kom det litt geitmøkk i mjølka og han lurte på hva han skulle gjøre. Bytta var nesten full. "Berre sil ho på vanlig måte", sa Kirsten

Matstellet til Kirsten var førsteklasses og da Helge slutta gråt hun mye. Når Kirsten skulle bort måtte ho ha avløser og naboen, Kirsten Synstli, vart da tilkalt. Kirsten Ulsrud var en omsorgsperson og nabounger, som kom fra fattigslige forhold, fikk støtt mat i Ulsrud.

Da Albert hadde geburtsdag var selskapet oppå salen. Kirsten serverte mye god mat da. I bryggerhuset ble det bakt og gjort mye anna arbeid. To ganger hadde Kirsten bondekvinnelagsmøter. Det var også da svært til servering oppå salen.

Nyttårskvelden var Yngvar Mølmen der. Ei ku kalva om kvelden og Yngvar var med Helge til fjøset og hjalp han med kalven. Når bror til

Yngvar, Trygve Mølmen, hadde ærend i Gausdal overnatta han i Ulsrud. Det viset at det var tette band mellom Yngvar Mølmen og familien hans med Ulsrud.

Albert var 76 år da Helge var der og han var lite med på arbeidet på garden.

Han stod fortsatt for gardsdrifta. Han kunne være en gnier og foreslo reduksjon i lønna til Helge, men det ble ikke noe av. Helge hadde kost og losji og 300 kr måneden.

En dag ville Asbjørn til Lillehammer, men Albert nektet ham å reise. Asbjørn ble svært lei seg og stura hele dagen.

Helge mente Asbjørn hadde svært gode evner. Han burde fått utdanning og hatt ett annet yrke.

Helge bodde på det innerste rommet i eldhuset. Det var svært kaldt der om morgenen. Møblementet og omnen var det samme som nå.

Dette er skrevet etter en uformell samtale med Helge på båtdagen 30.6.2019 av Svein Fyksen.

Gausdal Historielag vil takke:

- for minnegaven gitt etter Iver Hammershaug.
- alle som støtter oss med sin grasrotandel gjennom Norsk Tipping.
- alle for støtte, engasjement og interesse i 2019.

Medlemskap og kontingent

Det følger en giro med dette heftet. Vil du fortsatt være medlem eller bli medlem ber vi om at du betaler kontingenten innen 1. april.

- Medlemskontingenten er kr 150,- pr medlemskap.
- Betaler du med giro, husk å føre opp navn på giroen.
- Vi har tanker om å sende ut litt mer nyheter fra laget på e-post. Send oss gjerne en hilsen på post@gausdalhistorielag.no slik at vi kan registrere din e-post adresse.

Leder

Arne Halvorsen
post@gausdalhistorielag.no

Nestleder

Svein Fyksen
svfykse@online.no

Sekretær

Lise Thingvald
lisethin@bbnett.no

Stvremedlemmer

Ivar Wold
iv-wol@online.no
Kari Batt Rawden
kari.batt-rawden@ntnu.no
Ivar Lauritsen
Iva-lau@online.no
Marit Hjelmstad
marithjelmstad@hotmail.com

Forretningsfører

Kjell Håkon Reistad
kjellrei@bbnett.no

Leder i boknemnda

Marit Hjelmstad
marithjelmstad@hotmail.com

Boksalgsansvarlig

Ivar Wold
salg@gausdalhistorielag.no

Leder for fotoregistrering

Tor Korsvold
korsvold@bbnett.no

Leder for slektsgranskning

Gunnar Rundtom
grundtom@bbnett.no

Arkivansvar

Kjell Håkon Reistad
kjellrei@bbnett.no

Slekter/garder bind II

Arne Halvorsen
arnehalv@bbnett.no

Koordinator Ulsrudutvalg

Birgit Kraabøl
bkraabol@online.no

Skolemuseet

Torgun H. Maurset
torgmaur@online.no

Årsmøte

Gausdal Historielag har årsmøte i Ø. G. Prestegard søndag 15. mars kl 19.00. Saker kan fremmes for årsmøtet av alle medlemmer. Saker fremmes skriftlig og sendes styrets leder innen 7.mars 2020.
Styret

Medlemsmøter

Slektsgranskings- og fotomøter finner sted i våre lokaler i Prestegarden. I år står vi igjen med den 30. mars - 4. mai - 1. juni - 5. oktober - 2. november og 7. desember

Kontoråpent

Onsdager fra kl. 16.00 til 18.00 er historielagets lokaler i Ø.G. Prestegård bemannet.

Velkommen innom for en prat, kjøp av bøker, se i biblioteket eller andre forespørslers.

*Vi har bøker til salg i prestegarden.
Mange bøker til nedsatt pris!*

Levering av materiale til historielagets arkiv.

For å sikre forskriftsmessig avlevering og registrering anbefaler vi våre månedlige medlemsmøter eller direkte kontakt med arkivansvarlig, tlf. 900 66 640.

Ta en titt på vår hjemmeside
www.gausdalhistorielag.no
Følg oss også på Facebook

Vårt bankkontonummer er: 2003 20 08276

Adresse:
Gausdal Historielag
Voldsbruvegen 6 B
2651 Østre Gausdal